

המגעים לקראת הסדרה: תמונת מצב

20 באוגוסט 2018

עיקרי תמונת המצב

◀ לאחר למעלה מארבעה וחצי חודשים של חיכוכים אלימים בקרבת הגדר וחמישה סבבי הסלמה שבמהלכם שוגרו לעבר ישראל למעלה מ-600 רקטות ופצצות מרגמה, מתנהלים עתה בקהיר מגעים אינטנסיביים לקראת **מתווה של הסדרה**. במגעים הללו משתתפות משלחות מטעם חמאס, הג'האד האסלאמי בפלסטין וכמה ארגוני טרור קטנים נוספים. **בולטת (עד כה) בהיעדרה משלחת פתח**, שסירבה להגיע למצרים בשל **התנגדותו הנחרצת של אבו מאזן לכל הסכם שלא יושג באמצעות הרשות הפלסטינית**.

◀ **עד כה לא הושג עדיין הסכם הסדרה**. מהתבטאויות בכירי חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין עולה, כי **המתווה הנדון עתה כולל הפסקת אש המבוססת על ההסכמים וההבנות, שהושגו בתום מבצעי "צוק איתן" (2014) ו"עמוד ענן" (2012)**. המרכיבים שהופיעו בהסכמים ובהבנות הללו כוללים הפסקת מעשי האיבה, פתיחת המעברים לתנועת אנשים וסחורות, הגדלת מרחב הדיג והכנסת סיוע הומניטארי לרצועה. **כל אלו הינם סעיפים מינימליסטים, הרחוקים מאוד מציפיות חמאס וישראל**, אך יתרונם הוא שהם ניתנים ליישום הלכה למעשה בקלות ובלוח זמנים קצר יחסית (פתיחת מעבר כרם שלום והרחבת מרחב הדיג כבר בוצעו ממילא ע"י ישראל).

בשלב זה נראה כי **הצדדים השונים מעדיפים הסדרה מינימליסטית, שתביא להרגעת המצב בשטח ותסלול את הדרך לשיחות על הנושאים הבעייתיים האחרים**. הנושאים, שיידונו בהמשך, כוללים החזרת השבויים והנעדרים שבידי חמאס, שיקום התשתיות הקורסות ברצועה, "הסרת המצור" (קרי- הסדרת נתיבים ימיים ואוויריים לרצועה) והפסקת הסנקציות שהטילה הרשות על הרצועה (מהלך בעייתי הכרוך בפיוס פנים-פלסטיני). **הסכמה על הנושאים הללו צפויה להיתקל בקשיים רבים**, בעיקר בשל הפערים בין עמדות ישראל לחמאס ובשל עמדתה העיקשת של הרשות הפלסטינית החותרת להשיג לעצמה תפקיד מרכזי בכל הסכם אפשרי. לפיכך **אנו סבורים שהסכם הסדרה המינימליסטי, אם יושג, יהיה במהותו שברירי ורופף והמצב הביטחוני ברצועת עזה יישאר נפיץ**.

המצב בשטח

◀ **במקביל להסדרה המתגבשת ממשיכה חמאס לשמור על מתיחות מבוקרת בשטח, תוך הקפדה על כך שהחיכוכים האלימים המלווים את "צעדות השיבה" לא יצאו מכלל שליטה**. ביום שישי, 17 באוגוסט 2018 התקיים מופע נוסף של "צעדות השיבה", ה-21 במספר (מאז ה-30 במרץ 2018). בצעדה השתתפו

אלפי מפגינים ומפרי סדר והיא כללה (כמו קודמותיה) **אירועי חיכוך אלימים בקרב הגדר** (חבלה בגדר הגבול, השלכת בקבוקי תבערה ומטענים מאולתרים לעבר הגדר). מספר פלסטינים חדרו לשטח ישראל ושובו על עקבותיהם באופן מידי (חשבון הטוויטר של צה"ל, 17 באוגוסט 2018). באירועים הללו נהרגו שני פלסטינים. כמו כן שוגרו לעבר ישראל מספר עפיפוני ובלוני תבערה שגרמו לכמה שריפות. בעקבות האירועים האלימים הללו החליט שר הביטחון אביגדור ליברמן לסגור את מעבר ארז, למעט מקרים הומניטאריים ורפואיים (Ynet, NRG, 19 באוגוסט 2018).

המון פלסטיני מחבל במהלך צעדות יום שישי, בגדר הביטחון במזרח עזה ולאחר מכן פורץ לתוך שטח ישראל (דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה, 19 באוגוסט 2018).

◀ ב-18 באוגוסט 2018, יום לאחר הצעדה, נערך משט נוסף מהרצועה לעבר הגבול הימי הצפוני בהשתתפות כארבעים סירות. המשט שב על עקבותיו לעזה בעקבות ירי אזהרה של צה"ל. דובר מטעם מארגני המשטים הצהיר כי הם קיבלו החלטה כי הפעילות הימית תחזור מידי שבוע וכי הם "יפתיעו" את הכיבוש הישראלי בפעילויות דומות מסוג זה (ערוץ אלאקצא, 19 באוגוסט 2018). המטרה של המשטים הינה לשמר בתודעה של דעת הקהל הבינלאומית והערבית את קיומו של "המצור" הימי ובכך לתת חיזוק לתביעת חמאס, העומדת על הפרק בשיחות ההסדרה, ל"הסרת המצור" מעל הרצועה.

המשט של חמאס לעבר הגבול הימי עם ישראל בצפון הרצועה
(חשבון הטוויטר PALINFO, 18 באוגוסט 2018).

"צעדות השיבה" והמשטים מצביעים על כך, שבראיית חמאס (ושאר הארגונים) **כל עוד לא הושג הסכם הסדרה ניתן להמשיך במדיניות האלימות המבוקרת**. לפיכך, להערכתנו, **תמשיך חמאס ללוות את שיחות ההסדרה ב"צעדות שיבה" בקרבת גדר הגבול מלוות בחיכוכים אלימים, תוך המשך "טרור ההצתות"**. זאת כדי **להפעיל לחצים בשטח על ישראל** ולהגיע בסוף הדרך למתווה הסדרה **בתנאים משופרים מבחינתה של חמאס**. ניסיון העבר הוכיח, כי השימוש בדפוס פעולה זה **טומן בחובו סיכון הידרדרות בשטח**, גם אם חמאס איננה מעוניינת בכך.

מתווה ההסדרה המתגבשת בקהיר

כללי

◀ לאחר למעלה מארבעה וחצי חודשים נראה, כי **הולך ומתגבש מתווה של הסדרה**, אשר עשוי לשים קץ לחיכוכים האלימים, שהחלו ביוזמת חמאס ב-30 במרץ 2018. פרטיו של הסכם נידונים בקהיר בתיווך מצרי מאז 15 באוגוסט 2018 ולהערכתו הם צפויים להימשך לפחות עד סוף החודש. השיחות מתקיימות עם נציגי המודיעין הכללי המצרי ומשתתפות בהן **משלחות מטעם חמאס, הג'האד האסלאמי בפלסטין** וכמה ארגוני טרור קטנים נוספים¹. בראש משלחת חמאס עומד **צאלח אלעארורי**, סגן ראש הלשכה המדינית (אתר תנועת החמאס, 15 באוגוסט 2015). בראש משלחת הג'האד האסלאמי בפלסטין עומד **סגן המזכ"ל זיאד אלנח'אלה**. כמו כן הצטרפה לשיחות משלחת חמאס מהרצועה בראשות חבר הלשכה המדינית **רוחי משתהא** (מען, 16 באוגוסט 2018).

¹ הארגונים הנוספים הם: **תנועת ההתנגדות העממית**: ארגון פלסטיני שנוסד בעזה בשנת 2000. בראשו עומד זכריא ד'עמש ("אבו קאסם"). הארגון מפעיל זרוע צבאית בשם גדודי אלנאצר צלאח אלדין; **תנועת אלאחראר**: ארגון שנוסד בעזה בשנת 2007 ע"י פורשי פתח. בראשו עומד ח'אלד אבו הלאל. הארגון מזהה עם חמאס; **תנועת אלמג'אהדין**: נוסדה בעזה בשנת 2006 ע"י פורשי פתח. הארגון מפעיל זרוע צבאית בשם גדודי אלמג'אהדין, אשר ביצעה בעבר ירי רקטות לעבר ישראל. הארגון מזהה עם הג'האד האסלאמי בפלסטין; **ועדות ההתנגדות העממית**: ארגון שהוקם בשנת 2001 ע"י ג'מאל אבו סהמאדנה. הארגון מפעיל זרוע צבאית בשם חטיבות צלאח אלדין. כמו כן הצטרפה לשיחות משלחת **מחזית העממית – המפקדה הכללית**, ארגונו של אחמד ג'בריל הפועל בחסות סורית.

◀ **בולטת בהיעדרה (עד כה) משלחת מטעם פתח**, שסירבה להגיע למצרים בשל התנגדותו הנחרצת של אבו מאזן העומד על כך **שכל הסכם חייב להיות מושג באמצעות הרשות הפלסטינית** (ראו להלן). לשיחות המתקיימות עתה בקהיר קדמו בשבועות האחרונים מגעים, שלהם היו שותפים **ישראל, מצרים, השליח המיוחד של האו"ם למזרח התיכון ניקולאי מלאדנוב ועל פי דיווחים תקשורתיים גם קטר**. בתקשורת הערבית והמצרית דווח, כי שר המודיעין המצרי האלוף (לואא') עבאס כאמל, ערך ב-15 באוגוסט 2018 ביקור חטוף בן כמה שעות בתל אביב, בראש משלחת ביטחונית מצרית רמת דרג. הוא נועד עם כמה בכירים ישראלים כדי לדון בפרטים ה"כמעט סופיים" של הסכם הרגיעה בין הפלגים הפלסטינים לישראל (אלחיאת, אלמיאדין.נט, פורטל אלאהראם, 16 באוגוסט 2018).

◀ על פי **דובר חמאס חאזם קאסם** מתקיימות השיחות בקהיר בשני מסלולים: **המסלול הראשון** כולל פגישות הארגונים הפלסטינים זה עם זה **והמסלול השני** כולל פגישות הארגונים עם הגורמים המצרים. בשיחות הללו נדונים "הסרת המצור" והפעלת מעבר ימי, הרגיעה עם ישראל "ללא מחיר מדיני" וישום הפיוס הפנים-פלסטיני (ספוטניק, 19 באוגוסט 2018). נראה כי **השיחות הללו צפויות להימשך עד סוף אוגוסט**, לאחר סיום חג הקורבן (אלחיאת, 18 באוגוסט 2018).

עמדת חמאס

מהתבטאויות בכירי חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין עולה, כי שני הארגונים הללו, המהווים את המרכיב הדומיננטי בקרב הארגונים המשתתפים בדיונים בקהיר, **מוכנים בעיקרון להסדרה המבוססת על הסכם הפסקת האש שנחתם ב-2014 לאחר מבצע "צוק איתן": ח'ליל אלחיה, פעיל חמאס, ציין כי כל עוד ישראל תעמוד בהתחייבויותיה להסכם הפסקת האש מ-2014, "ההתנגדות" (קרי, חמאס ושאר ארגוני הטרור) תהיה מחויבת לו גם כן** (ראיון ח'ליל אלחיה לערוץ אלמיאדין, 17 באוגוסט 2018). גם **נאפד' עזאם, בכיר בג'האד באסלאמי בפלסטין**, התבטא, כי **הסכם הרגיעה מ-2014 "מהווה את ההסכם המרכזי שדנים בו"**. הוא הוסיף, כי ישנה התקדמות חיובית אך **טרם הושגו הבנות סופיות** (אלע'ד, מצרים, 17 באוגוסט 2018).

◀ בהתבטאות נוספת, לסוכנות הידיעות הצרפתית, אמר **ח'ליל אלחיה** כי להערכתו **"אנו קרובים להסכם הרגעה עם ישראל"**. לדבריו השיחות עם הארגונים השונים ועם מצרים והאו"ם **עברו כברת דרך רבה בנושא ההבנות עם ישראל בנוגע לאשרור הבנות 2014 והשבת השקט**. בתשובה לשאלה האם ייתכן שזהו יום השישי האחרון של "צעדות השיבה" השיב אלחיה: **"לצעדות הללו יש מטרות. אם הן יוגשמו ננקוט אמצעים אחרים – לא אלימים, עממים וכו'² – כך שענייננו ימשיך לעמוד בפני הכיבוש עד שזה יסתיים"** (סוכנות הידיעות הצרפתית, 17 באוגוסט 2018).

² התבטאות זאת עלולה להצביע על כוונה למצוא תחליף "עממי" כלשהו ל"צעדות השיבה" לאחר שאלו תפסקנה. ניסיון העבר מורה כי "פעילות עממית" המוגדרת כ"בלתי אלימה" עלולה להתפתח לחיכוכים אלימים עם צה"ל ולדרדר מחדש את המצב הביטחוני.

מהו הסכם הפסקת האש משנת 2014? ב-26 באוגוסט 2014 בתום מבצע "צוק איתן" הושג הסכם הפסקת אש בתיווך מצרי. משרד החוץ המצרי פרסם הודעה לפיה "על רקע הסכמתם של שני הצדדים לקריאה המצרית האחרונה, נקבע כי בשעה 19:00 ינצרו הצדדים את האש, כדי לשמור על חייהם של החפים מפשע וכדי למנוע שפיכות דמים. בהתבסס על היוזמה המצרית מ-2014, [ובהתבסס] על ההבנות של 'עמוד ענן', קראה מצרים לצדדים להפסקת אש כוללת והדדית במקביל לפתיחת המעברים בין רצועת עזה לישראל. [זאת כדי] שתתאפשר במהירות הכנסת סיוע הומניטארי וחומרים הקשורים לשיקום הרצועה, הגדלת מרחב הדיג החל משישה מיילים ימיים והמשך המשא ומתן העקיף בין הצדדים בעניין הנושאים האחרים בתוך חודש מתחילת התבססותה של הפסקת האש" (ערוץ אלוטן, 27 באוגוסט 2014).

◀ **מהן הבנות "עמוד ענן" (2012) שההסכם מ-2014 מתבסס עליהם? בליל 21 בנובמבר 2012 נכנסו לתוקפן הבנות שקבעו את הפסקת הלחימה בין ישראל לבין כל הארגונים הפלסטינים. ההבנות הושגו בחסות מצרים ובמעורבות אמריקאית והוכרז עליהן ע"י שר החוץ המצרי מחמד כאמל עמרו, במסיבת עיתונאים משותפת, שקיים מזכירת המדינה האמריקאית הילרי קלינטון. בהבנות נקבע כי ישראל ו"הפלגים הפלסטינים" יפסיקו את כל פעולות האיבה ביניהם וכי המעברים יפתחו לתנועת אנשים וסחורות. להלן נוסח ההודעה המצרית על ההבנות.**

שרת החוץ הילארי קלינטון ושר החוץ מחמד כאמל עמרו במסיבת העיתונאים המשותפת בה הוכרז על הבנות "עמוד ענן" (אלמצריה, 21 בנובמבר 2012).

Understanding regarding the cease fire in Gaza Strip

1.
 - a. Israel shall stop all hostilities in the Gaza Strip Land, sea and air, including incursions and targeting of individuals.
 - b. All Palestinian factions shall stop all hostilities from Gaza strip against Israel, including rocket attacks and all attacks along the border.
 - c. Opening the crossings and facilitating the movement of people and transfer of goods, and refraining from restricting residents' free movement, and targeting residents in border areas, and procedures of implementation, shall be dealt with after 24 hours from the start of the ceasefire.
 - d. Other matters, as may be requested, shall be addressed.
2. Implementation Mechanism:
 - a. Setting up the Zero hour for the Ceasefire understanding to enter into effect.
 - b. Egypt shall receive assurances from each party that the party commits to what was agreed upon.
 - c. Each party shall commit itself not to perform any acts that would breach this understanding. In case of any observations, Egypt –as the sponsor of this understanding- shall be informed to follow up.

נוסח ההודעה על ההבנות, שהובילו לסיום מבצע "צוק איתן" (דף הפייסבוק של הנשיא מרסי, 21 בנובמבר 2012).

עמדת פתח והרשות הפלסטינית

◀ הימנעות פתח מהשתתפות בשיחות בקהיר, למרות לחץ מצרי, נובעת מהתנגדותה הנחרצת של הרשות הפלסטינית לכל הסכם הסדרה שהיא לא תהייה בו צד. הרשות עומדת על כך שכל הסכם חייב להתקבל על ידה וכל הסיוע הזר שיועבר לרצועה חייב לעבור דרכה. ביטוי לתפיסה זאת ניתן בנאומו של אבו מאזן בישיבת הנעילה של המועצה המרכזית של אש"ף. בדבריו כרך אבו מאזן את נושא ההסדרה בנושא הפיוס בצטטו דברים שאמר לנשיא מצרים אלסיסי: "...או שנקבל את השלטון כמו שהוא בעזה ובגדה - מדינה אחת, משטר אחד, חוק אחד, נשק אחד, או שהם [חמאס] יקבלו". בהמשך ציין כי הרשות העבירה סיוע לרצועה לאחר מבצע "צוק איתן" ("תוקפנות 2014"). לדבריו "...הם (חמאס) לא שיקמו אפילו בית; אנחנו שיקמו כ-90% מהבתים. כאשר מגיעים אלינו, אנחנו עובדים, ובאשר לכך שהכספים ילכו לשם [לחמאס ברצועה] - לא!" (ופא, 18 באוגוסט 2018).

◀ בהודעת הסיכום של המועצה המרכזית נאמר כי **"ההרגעה עם ישראל היא אחריות לאומית של אש"ף**, בהיותו הנציג הלגיטימי והיחיד של הפלסטינים, ולא של פלג כלשהו (ופא, 17 באוגוסט 2018). **צאא'ב ע'ריקאת, מזכיר הועד הפועל של אש"ף**, קרא לחמאס להפסיק את המגעים להפסקת אש עם ישראל, שכן אלה צריכים להיות בידי אש"ף. הוא הוסיף, כי ניתוק רצועת עזה מהגדה מהווה בסיס ל"עסקת המאה" (סוכנות אנטוליה, 18 באוגוסט 2018). **אסאמה אלקואסמי, דובר פתח**, אמר כי אסור לאף פלג לנהל משא ומתן עם ישראל או עם אחרים והעניין נתון אך ורק לסמכות אש"ף (ופא, 18 באוגוסט 2018).

עמדת פתח והרשות מוסיפה מימד מסבך למגעי ההסדרה המתנהלים בקהיר. על רקע זה עולה השאלה **האם יעלה בידי אבו מאזן לטרפד את ההסדרה המתגבשת?** להערכתנו מצרים, חמאס ושאר הארגונים עשויים בסופו של דבר להסכים (ולו בלית ברירה) להסדרה מינימליסטית (במתכונת המתגבשת), **ללא מעורבות הרשות**. אולם בהמשך, כשנושא שיקום הרצועה והסיוע הכלכלי לרצועה יעמדו על הפרק, **קשה מאוד יהיה להגיע להסכמות תוך עקיפת הרשות הפלסטינית**. לפיכך **עמדת הרשות מקשה מאוד על התקדמות להסכם בעל אופי בסיסי יותר שיטפל בבעיות היסוד של הרצועה**. להערכתנו **יתכן והמצרים ינסו להפעיל לחצים על הרשות הפלסטינית כדי "לרכך" עמדתה ובו בזמן יגבירו מאמציהם לקדם את המשא ומתן לפיוס פנים-פלסטיני**.

משמעות ההסדרה המינימליסטית והערכת ההתפתחויות להמשך

◀ אם אכן יוסכם בקהיר על הפסקת אש הנסמכת על הסכמות שהושגו ב-2014 וב-2012, ואם ישראל תסכים לכך, אזי המדובר **בהסדרה מינימליסטית**. על פיה **חמאס תפסיק את החיכוכים האלימים שהיא יזמה, ותחזור לסטאטוס קוו אנטה** (קרי, למציאות ששררה בתקופה שבין "צוק איתן" ועד ל-30 במרץ 2018). הסדרה שכזאת משמעותה **תקופה נוספת של רגיעה עבור ישראל בעוד שחמאס תוכל להצביע על הישגים בדמות פתיחת המעברים, הגדלת מרחב הדיג (שממילא בוצעו כבר ע"י ישראל), ואולי גם הזרמה של סיוע הומניטארי**. "לחבילה" זאת עשויים המצרים להוסיף גם את **פתיחת מעבר רפית**, הגם שסביר שהדבר לא יעשה כחלק מההסדר (משום שמדובר בסוגיה דו-צדדית מצרית פלסטינית).

◀ "נקודת התורפה" שבהסכם מינימליסטי כזה הינה שהוא בנוי על **מכנה משותף הנמוך ביותר שניתן היה להשיג בנסיבות הנוכחיות. מכלול של סוגיות יסוד בין ישראל לחמאס ובין הרשות הפלסטינית לחמאס ימשיך לעמוד על הפרק** ובכלל זה שחרור השבויים והנעדרים שבידי חמאס, שיקום התשתיות הקורסות ברצועה, "הסרת המצור", קרי-הסדרת נתיבי הגעה ימיים ואוויריים לרצועת עזה (נמל, שדה תעופה), הפסקת הסנקציות שהטילה הרשות על הרצועה (הכרוכה בפיוס פנים פלסטיני). **הסכם ההסדרה המינימליסטי, אם יושג, יהיה איפא שברירי ורופף, והמצב הביטחוני ברצועה עזה יישאר ביסודו נפיץ ונזיל, אם לא תושג המשכיות של טיפול בבעיות היסוד של רצועת עזה**.

◀ **בראיית חמאס ההסדרה שעליה מדובר הינה רק השלב ראשון בתהליך האמור לכלול שני שלבים נוספים** (ייתכן כל בסיס הבטחות שניתנו לחמאס). **ח'ליל אלחיה, חבר הלשכה המדינית של חמאס**, מסר כי

השלב השני יכלול שיקום הרצועה וביצוע פרויקטים בינלאומיים ברצועה, שעלותם מוערכת במאות מיליוני דולרים. **השלב השלישי הינו פיוס בין חמאס לפתח/הרשות הפלסטינית**, סיום הפילוג והשגת אחדות לאומית (ראיון של ח'ליל אלחיה לאלמיאדין, 17 באוגוסט 2018). בכלי התקשורת של חמאס דווח כי **יש כוונה להתחיל בפרויקטים הומניטאריים** בעלות של תשעים מיליון דולרים, סכום זה נכלל בסכום של מיליארד דולרים ששליח האו"ם למזרח התיכון ניקולאי מלבנוב הבטיח לספק. **ביצוע הפרויקטים ההומניטריים יהווה שלב ראשון לאחר שתושגנה הבנות בנוגע לרגיעה** (אתר אלרסאלה נט, 19 באוגוסט 2018).

◀ מהתבטאויות בכירי חמאס עולה, כי **סוגיית השבויים והנעדרים הישראלים אינה נכללת בהסדרה המתגבשת. ח'ליל אלחיה, חבר הלשכה המדינית של חמאס, ציין כי חמאס לא הסכימה בשם שלב שסוגיית חילופי השבויים תקושר לכל סוגיה אחרת: "זהו מסלול נפרד בעל כללים ותנאים משלו"** (ראיון לאלמיאדין, 17 באוגוסט 2018). **מחמוד אלזהאר, חבר הלשכה המדינית של חמאס, ציין כי הדיונים המתנהלים סביב עסקת חילופי השבויים נפרדים לגמרי מהדיונים אודות הרגיעה** (אלחליג' אונליין, 19 באוגוסט 2018). **"מקור בכיר בחמאס" מסר כי לא יתנהל בעניינם משא ומתן אלא לאחר שחמאס תעמוד על כוונתיה של ישראל בכל הנוגע "להסרת המצור" מעל הרצועה.** אותו מקור צפה כי שיחות בעניין זה יתקיימו חודשיים או שלושה לאחר שהסכם הפסקת האש ייכנס לתוקפו (מען, 16 באוגוסט 2018).

לסיכום: אנו סבורים כי הסדרה בעלת אופי מינימליסטי, על בסיס ההבנות וההסדרים שסיימו את מבצעי "צוק איתן" ו"עמוד ענן" **הינה אפשרית, אך ביצוע השלבים הבאים יהיה קשה ובעייתי.** זאת, בשל פערים עמוקים בין ישראל לחמאס, עומק הקרע שבין חמאס לרשות הפלסטינית וסדר העדיפות האסטרטגי של חמאס המעניק עדיפות להתחמשות הצבאית ולהיערכות למערכה הבאה, על פני שיקום הרצועה ודאגה לרווחת תושביה. **לפיכך ספק רב אם מהלכי ההמשך שבהם מעוניינת חמאס, אכן יתממשו הלכה למעשה, בהתאם לציפיות חמאס.** והיה ותהליכי ההמשך יגיעו למבוי סתום, כשברקע הידרדרות במצב הכללי ברצועה, **עלול להיווצר "מפל ציפיות" של חמאס, העלול להוביל לחידוש האירועים האלימים.**